

VÁŽENÍ A MILÍ ČTENÁŘI,

*Ing. Zdeněk Jeřábek, CSc.,
prezident Sdružení pro sanace
betonových konstrukcí*

již podruhé v krátké historii časopisu BETON TKS se mi dostalo cti napsat úvodník k číslu, které je věnováno především sanacím betonových konstrukcí. Zároveň je vydání tohoto čísla časově nalaďeno tak, aby odpovídalo termínu již tradičního, dvanáctého sympozia s tematikou sanací betonových konstrukcí s názvem SANACE 2002.

V letošním roce se organizační výbor tohoto sympozia rozhodl uvést do programu nové téma, a to „Ochrana životního prostředí“. Životní prostředí, které nás všude obklopuje, respektive jeho nejdůležitější součást, příroda, bývá často bráno jen jako jakési „pozadí“ pro všechny naše činnosti odehrávající se z našeho pohledu na „popředí“. Domnívám se, že i člověk a lidská společnost patří do celkové množiny životního prostředí. Samozřejmě člověk i životní prostředí se navzájem ovlivňují. Chci se tentokrát chvilku zamyslet nad souvislostmi sanací betonových konstrukcí a ochrany životního prostředí

Celé stavebnictví může být pojato jako určitý druh ochrany člověka před přírodou. Vždyť po celé věky většina stavebních děl sloužila především k tomu, aby upravovala podmínky v okolním prostředí tak, aby lidská společnost byla schopna přežít. Pro tento účel si lidé začali stavět nejen svá (nejprve skromná) obydlí, bylo nutné také vytvořit dopravní cesty a zkratit (nebo se o to alespoň snažit) přírodní živly...

Od počátku svého vývoje si člověk přírodu podmaňoval a využíval její – zpočátku – nevyčerpatelné zdroje. Tyto zdroje se pak nejvýznamnější měrou podílely na bohatnutí člověka jako jedince i lidské společnosti. Podle stupně podmanění si životního prostředí, dovolil bych si dokonce tvrdit (přeneseně a s určitou nadšázkou) podle stupně vyspělosti stavebnictví, se může již odpradávná poměřovat i stupeň vývoje lidské společnosti. Mohla by se vést dlouhá debata o dalších aspektech vývoje lidské společnosti. Já se ovšem hlásím mezi stavaře, takže mi odpustíte tento stupeň zjednodušování. Naštěstí, s rostoucím stupněm vývoje, si lidská společnost více uvědomuje nutnost chránit nejen sama sebe, ale i okolní prostředí, které může v konečném důsledku rozhodnout o samé existenci života.

Nyní si dovoluji přejít blíže k podstatě myšlenky, kterou bych rád vyjádřil. V současné době se nacházíme na vysokém stupni našeho vývoje. Jak vysokém, to je zase složitější odpověď. Všichni doufáme, že vývoj bude pokračovat i nadále. V rámci našeho stupně rozvoje jsme, doufám, schopni připustit, že ve valné míře jsme si od přírody vzali již dost, že bychom se měli v dalším útoku na ni výrazně uskrovnit a že bychom se měli více zaměřit na racionální využití těch hmotných statků, které již dnes máme k dispozici. Nechtěl bych se zaobírat již stálicemi na nebi ochrany životního prostředí v naší republice, tj. výstavbou některých projektů průmyslu a infrastruktury, které jsou sledovány velmi ostražitě. Na jedné straně vidíme racionální (někdy ovšem také pseudoracionální) požadavky na nové exploatování přírody,

na druhé straně zase vidíme houfy různých ekologických fundamentalistů, kteří se vlastně kontraproduktivně stávají zase pseudoekology.

Chci se vrátit k problematice sanací betonových konstrukcí. Jako prezident Sdružení pro sanace betonových konstrukcí, které v současné době sdružuje na padesát organizací z celé České republiky, bych chtěl totiž podtrhnout fakt, že naše Sdružení se hlásí k této problematice. Proto také bylo pro nás nové téma povýšeno na kapitolu našeho každoročního setkání na sympoziu SANACE 2002. Záštitu nad touto akcí převzalo právě Ministerstvo životního prostředí.

Vzhledem k tomu, že velká část objektů našeho zájmu se nachází v přírodě, měli bychom se v rámci zajištění tzv. udržitelného rozvoje postarat především o to, aby právě tyto objekty sloužily plně svému určení. Místo asanací (které svou podstatou mohou být velmi nevlídné k životnímu prostředí) a následné výstavbě nových objektů (což opět může být pro životní prostředí nepříznivé), bychom měli více a více uvažovat o sanacích.

Sanace betonových konstrukcí totiž mají jako jeden z hlavních cílů sloužit k tomu, aby se vysoce sofistikovanými technologiemi, s relativně nízkým požadavkem na spotřebu stavebních hmot, navracely starým betonovým konstrukcím, často s historicky památkovým charakterem, původní vlastnosti. Respektive, aby těmto konstrukcím bylo dáno nové využití. Jako objekty našeho zájmu můžeme vidět například inženýrské objekty na dopravních stavbách, vodohospodářské stavby, obytné komplexy, ale i mnoho průmyslových objektů. Domnívám se, že se jedná o velice důležitý aspekt práce odborníků na sanace, který je vlastně jedinečný v rámci celého stavebnictví.

To byl jakýsi „makropohled“ na problematiku sanací betonových konstrukcí. Naproti tomu „mikropohled“ nám ukazuje, že při sanacích betonových konstrukcí se používají technologie, které souvisejí s produkcí stavební sutě, často kontaminované různými znečišťujícími látkami, používaná stavební chemie se musí také používat přesně předepsanými způsoby a postupy, aby nemohlo vznikat ohrožení životního prostředí. Při sanacích se také často používají prašné technologie. Je na investorech, projektantech i realizátorech, aby tyto používané technologie byly plně v souladu se zásadami ochrany životního prostředí. Všichni víme, že tyto zásady je možné dodržovat, ovšem je nutno pro to vytvořit společný prostor.

Je třeba si uvědomit fakt, že v případech zapracování ekologických zásad již do přípravy sanačního projektu (nejprve na straně investora, potom návrhovým opatřením, nakonec pak u realizátora), patrně bude třeba vytvořit také potřebný prostor i ve financování. Ochrana životního prostředí není právě levná záležitost. Na druhé straně si tím lépe uchráníme to nejcennější, tzn. prostředí, ve kterém žijeme. Také našim potomkům připravíme příznivější podmínky pro udržení uspokojivého stavu.

Na závěr shrnuji v krátkosti to, co považuji za podstatné a čím bych rád uvedl diskusi právě na sympoziu SANACE 2002. Přispějme naší invencí k tomu, abychom prosazovali sanace betonových konstrukcí, a nejen proto, že je prostě nutné je provést. Podívejme se na celý problém také trochu „ekologickými“ očima a takto každý svou hřívnou přispějme k tomu, aby se životní prostředí za „nás“ již dále nezhoršovalo...